

Binnen de school zijn afspraken gemaakt m.b.t. pesten. Wij besteden hier preventief aandacht aan door middel van de sociaal-emotionele methode, filosofie en de methode Goed van Start. De school- en klassenregels/klas- en teambouwers/klassenvergaderingen komen na iedere vakantie terug en worden dan herhaald.

1.1 Informatie over pesten

'Pesten is een subtype van agressief gedrag, waarbij één of meerdere individuen bij herhaling een betrekkelijk machteloze ander aanvalt (aanvallen), vernedert (vernederen), en/of buitensluit (buitensluiten)' Salmivalli (2010).

Als er gepest wordt op school zijn alle partijen kwetsbaar: de pester, de gepeste leerling en de omstanders. Het pesten is een uiting van onmacht. De pester pest om status binnen de groep te krijgen of weet niet hoe hij/zij op een positieve manier vriendschap kan krijgen. De gepeste leerling weet niet hoe hij/zij zich weerbaar kan opstellen. Hij/zij is vaak eenzaam in de groep. De omstanders houden zich afzijdig. Ze lopen mee met de pester uit angst om zelf gepest te worden of weten niet wat zij kunnen doen om het pesten te stoppen. De pester, gepeste en de 'zwijgende omstanders' zijn samen een verkeerd systeem. De pester, gepeste en de 'zwijgende omstanders' kunnen niet als enige uit hun rol stappen: zij houden elkaars gedrag in stand. Het pesten kan opgelost worden door de complete groep in te schakelen.

1.2 Preventie

Door het aanbod sociale emotionele vorming wordt een veilige sfeer bevorderd en pesten tegengegaan. De school zorgt voor toezicht in de klas, op het schoolplein en tijdens pauzes. De leerkracht bespreekt het gedragsprotocol met de kinderen. Ouders krijgen via de schoolgids informatie over de aanpak van pesten op Het Landje. Daarbij staat vermeld hoe ouders kunnen handelen als er gepest wordt. Het gedragsprotocol ligt ter inzage op school.

De school organiseert een themaochtend/avond voor ouders over pesten.

De school heeft een werkgroep gedrag en een gedragsspecialist. Zij verdiepen zich in sociaal-emotionele methodes, zoals Goed van Start en in anti-pestprogramma's, de naleving van de school- en klassenregels en geven advies aan het team met betrekking tot pesten.

Elk jaar evalueert het MT, het team, de werkgroep gedrag, de MR en de leerlingenraad het gedrag- en pestprotocol en doen aanbevelingen.

1.3 Signalen

Pesten gebeurt bijna altijd buiten zicht van de leerkracht. Het melden van pesten is daarom heel belangrijk: zonder pesten te melden bij de leerkracht kan deze niets doen. Leerlingen, ouders en leerkrachten melden signalen van pesten bij de leerkracht van de betreffende groep. Leerlingen kunnen pesten ook melden bij de een leerkracht die zij vertrouwen.

In de groepen 5 tot en met 8 wordt in oktober en maart een sociogram op www.sometics.nl ingevuld om eventueel signalen van pesten op te sporen. Vanaf groep 6 vullen de leerlingen in januari een lijst in Op School in. Hieruit kan ook belangrijke informatie gehaald worden wat betreft pesten.

1.3.1 Hoe merk je dat een kind gepest wordt?

a. Op school

1. Primaire signalen:

- de slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
- ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;

Pestprotocol Het Landje

- ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier niet adequaat tegen verweren;
- ze zijn betrokken bij ruzies waarbij ze zich niet kunnen verdedigen;
- hun bezittingen worden beschadigd;
- ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding, ...

2. Secundaire signalen:

- de slachtoffers zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
- ze worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
- ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
- ze geven een angstige en onzekere indruk;
- ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
- ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

b. Thuis

1. Primaire signalen:

- ze komen thuis met gescheurde kleding of bezittingen die stuk zijn;
- ze vertonen verwondingen (blauwe plekken, schrammen, ...) en geven hier een omstreden uitleg voor.

2. Secundaire signalen:

- ze brengen geen vriendjes of klasgenoten mee naar huis;
- ze hebben geen goede vriend/vriendin;
- ze worden zelden elders uitgenodigd;
- ze gaan niet graag naar school;
- ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
- ze slapen niet goed;
- ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
- ze zien er bang en ongelukkig uit;
- ze vragen of stelen geld (om de pestkoppen om te kopen).

1.3.2 Hoe merk je dat een kind anderen pest?

a. Algemene kenmerken

- ze zijn fysiek sterker;
- ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen;
- ze zijn impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden;
- ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe;
- ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen;
- ze hebben een relatief positief zelfbeeld.

b. Op school

- Op school treiteren de pesters vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken. Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere leerlingen en proberen de meelopers op hun hand te krijgen.
- Ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt: roddelen, een vriendin afpakken, uitsluiten, ...

2. Pesten en discriminatie

2.1 Afspraken op Het Landje

1. De school accepteert geen discriminatie.
2. Op de school geven teamleden, ouders en leerlingen geen uiting aan racistische opvattingen.
3. De teamleden, ouders en leerlingen spreken een ander niet aan op uiterlijk of seksuele geaardheid.

4. De teamleden zien er op toe dat leerlingen en ouders (binnen de school) ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen racistische of discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.
5. De leden van het schoolteam nemen duidelijk afstand van racistisch of discriminerend gedrag van collega's, ouders en andere volwassenen binnen de school en maken dit ook kenbaar.

Stelregels

1. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: "Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken". Deze regel geldt ook voor de ouders van alle kinderen.
2. Een tweede stelregel is dat een 'zwijgende omstander' ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
3. Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Wel kunnen ouders op school samen met de leerkracht en hun kind naar een oplossing zoeken. Daarbij worden afspraken gemaakt voor op school en thuis.

2.2 Actie bij melding van pesten

2.2.1 Leerkracht

1. Er vindt een gesprek plaats tussen de pester en de gepeste leerling onder leiding van de eigen groepsleerkracht. (Wanneer het pesten gebeurt bij leerlingen uit twee verschillende klassen zijn beide leerkrachten bij dit gesprek). De pester en de gepeste leerling zoeken samen een oplossing om het pesten te stoppen en spreken af hoe ze zich voortaan ten opzichte van elkaar gedragen.
2. De leerkracht legt dit gesprek vast in een notitie onder het kopje: incidenten/ongevallen registratie in ParnasSys bij beide leerlingen.
3. Als het pesten toch doorgaat, of als er meer dan twee leerlingen bij het pesten betrokken zijn, dan vindt een gesprek met de hele klas plaats. Zodat de complete groep samen bedenkt welke andere rol ieder kind moet nemen.

Dit gesprek verloopt in fasen:

a. De ik-boodschap

De leerkracht geeft door middel van een heel duidelijke ik-boodschap te kennen, dat er in de klas een probleem is dat hij niet alleen kan oplossen, maar dat wel opgelost moet worden. Daarbij noemt hij heel duidelijk de probleemsituatie en vraagt de leerlingen oplossingen te geven.

b. Het verzamelen van oplossingen

De leerlingen geven allerlei oplossingen voor aanpak. Soms lukt dat niet direct. Als de leerkracht laat merken dat het hem ernst is door de leerlingen wat meer tijd te geven om oplossingen aan te dragen, zullen ze in die periode de gepeste leerling wat meer met rust laten. In deze fase mag nog niet gereageerd worden op de oplossingen. Na verloop van tijd komt een aantal oplossingen, meestal van de leerlingen uit de zwijgende middengroep.

c. Het evalueren van oplossingen

Pestprotocol Het Landje

Alle oplossingen die nadelig zijn voor de gepeste leerling of voor de pester worden geschrapt. Op die manier geeft de leerkracht aan dat hij geen partij kiest, maar aan alle leerlingen veiligheid wil bieden.

d. Het concretiseren van de oplossingen

Voor iedereen moet duidelijk zijn hoe de geselecteerde oplossingen uitgevoerd gaan worden. Wie doet wat, wanneer en hoe? Zet dit op papier en hang het aan de wand.

Vertel de kinderen dat deze oplossingen dagelijks geëvalueerd gaan worden in een klassengesprek.

4. De leerkracht informeert de ouders van alle leerlingen via de mail over het pesten en over de gekozen oplossing.
5. De leerkracht legt in een groepsnotitie in ParnasSys vast wat gebeurd is en hoe het opgelost is.
6. De leerkracht licht de gedragspecialist in en geeft aan welke ondersteuning nodig is.
7. De leerkracht evalueert met de klas de gekozen oplossingen in het begin dagelijks en daarna wekelijks. Leerkracht en kinderen geven elkaar complimenten voor alles dat goed gaat. De leerkracht neemt opnieuw stap 1 tot en met 6 door, wanneer blijkt dat het pesten nog niet is gestopt.
8. De leerkracht informeert ouders regelmatig over de resultaten van de aanpak.
9. Wanneer het pesten voortduurt organiseert de leerkracht een gesprek tussen:
  - pester, ouder, leerkracht, intern begeleider en eventueel directie om samen tot een oplossing te komen.
  - gepeste, ouder, leerkracht, intern begeleider en eventueel directie om samen tot een oplossing te komen.

2.2.2 Ouders

Ouders helpen hun kind door thuis met het kind te praten over de rol die het neemt bij het pesten in de klas. Wat kan het kind doen om het pesten te stoppen? Hoe kunnen de ouders hun kind daarbij helpen?

Wat kun je thuis doen als je kind gepest wordt?

- Bespreek dit met de leerkracht.
- Bekijk met uw kind filmpjes over pesten en lees boeken over pesten.
- Geef uw kind veel complimenten, help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Dat helpt het zelfrespect te verhogen en maakt het kind minder kwetsbaar.
- Blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen om een eind aan het pesten te maken.
- Steun je kind in het idee dat er een eind aan komt: het blijft niet altijd zo.
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Kijk mee op de sociale media.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, het CJG of uw huisarts.

Wat kun je thuis doen als je kind pest?

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Blijf in gesprek met uw kind. Bespreek wat voor gevolgen pesten kan hebben.

Pestprotocol Het Landje

- Kijk mee op de sociale media.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Op die manier hoeft het kind niet langer door pesten respect af te dwingen.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, het CJG of uw huisarts.

Wat kun je thuis doen als in de klas van je kind gepest wordt, waarbij je kind bij de zwijgende meerderheid hoort?

Alle ouders kunnen een bijdrage leveren aan het voorkomen en bestrijden van pesten, ook ouders van leerlingen zonder pestprobleem. Ook leerlingen die niet direct betrokken zijn bij pesten kunnen namelijk hinder ondervinden van de situatie.

Enkele aandachtspunten:

- Neem het pestprobleem serieus.
- Bespreek met uw kind zijn of haar rol bij het pesten.
- Zoek samen met uw kind naar mogelijkheden om iets aan het pesten te doen.
- Moedig uw kind aan te zeggen wat het wel en niet wil. Leer uw kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Leer uw kind om hulp te vragen aan u, de leerkracht of aan anderen die het vertrouwt. Dat betekent niet dat u de problemen van uw kind moet oplossen, wel dat u het steunt bij het vinden van eigen oplossingen.

2.2.3 Intern begeleider

De intern begeleider analyseert de situatie op leerkracht-, groeps- en leerlingniveau en begeleidt kinderen, ouders en leerkracht om het probleem op te lossen.

2.2.4 Directie

Wanneer het pesten ondanks bovenstaande stappen niet stopt, kan de directie besluiten bij leerlingen stappen te nemen uit het protocol *ongewenst gedrag* (Time-out, Officiële Waarschuwing, schorsen, verwijderen).

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident (waarbij een formele schorsing reeds heeft plaatsgevonden) welke ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

In de schoolgids onder het kopje *schorsing en verwijdering* is hier meer informatie over te vinden.